

Greiðslur til framleiðenda

GREIÐSLUFYRIRKOMULAG TIL MJÓLKURFRAMLEIÐENDA

Lágmarksverð mjólkur, sem greitt er til mjólkurframleiðenda fyrir mjólk framleidda innan greiðslumarks, er ákvarðað af verðlagsnefnd búvöru. Verðið er miðað við svonefnda grundvallarmjólk, en það er mjólk með fitu- og próteininnihald sem er jafnt meðalefnainnihaldi mjólkur síðastliðinna þriggja verðlagsára. Lágmarksverðið miðast einnig við ákveðnar gæðakröfur (sjá síðar í ársskýrslu SAM). Afurðastöðvum í mjólkuriðnaði er skylt að greiða framleiðendum a.m.k. lágmarksverð fyrir þá mjólk sem tekið er á móti innan greiðslumarks hverju sinni. Fyrir utan tekjur vegna sölu mjólkur til afurðastöðva fá mjólkurframleiðendur greiðslur frá ríkisvaldinu samkvæmt samningi ríkis og bænda um starfsskilyrði mjólkurframleiðslu.

GREIÐSLUR AFURÐASTÖÐVANNA

Lágmarksverð fyrir 1. flokks mjólk innan greiðslumarks tekur breytingum eftir samþykktum verðlagsnefndar búvöru og ef breytingar verða á grundvallarmjólk í upphafi hvers verðlagsárs. Frá 1. desember 1993 hafa afurðastöðvar greitt framleiðendum eftir efnainnihaldi mjólkur, 25% miðað við fituinnihald og 75% miðað við próteininnihald meðalmjólkur. Greiðslum lágmarksverðs er skipt milli efnapátta á einingar samkvæmt efnainnihaldi viðmiðunarmjólkur. Lágmarksverð mjólkur og skipting þess á efnapætti, frá árinu 2007 eru sýnd í töflu 10.

Tafla 10. Lágmarksverð mjólkur og breytingar þess frá árinu 2007; Lágmarksverð og verð á efnapætti:

Gildir frá	Skýring	Lágmarksverð	Viðmiðunarmjólk		Verð á efnapátt		Verð á einingu	
		krónur / lítra	Fita	Prótein	Fitu	Prótein	Fita	Prótein
1.1.2007	Frá fyrra ári	47,45	3,99%	3,33%	11,8625	35,5875	2,9731	10,6869
1.6.2007	Hækkun verðs	48,64	3,99%	3,33%	12,1600	36,4800	3,0476	10,9550
1.9.2007	Ný viðmiðunarmjólk	48,64	4,00%	3,35%	12,1600	36,4800	3,0400	10,8896
1.11.2007	Hækkun verðs	49,26	4,00%	3,35%	12,3150	36,9450	3,0788	11,0284
1.1.2008	Hækkun verðs	49,96	4,00%	3,35%	12,4900	37,4700	3,1225	11,1851
1.4.2008	Hækkun verðs	64,00	4,00%	3,35%	16,0000	48,0000	4,0000	14,3284
1.9.2008	Ný viðmiðunarmjólk	64,00	4,00%	3,36%	16,0000	48,0000	4,0000	14,2857
1.11.2008	Hækkun verðs	71,13	4,00%	3,36%	17,7825	53,3475	4,4457	15,8772
1.9.2009	Ný viðmiðunarmjólk	71,13	4,05%	3,35%	17,7825	53,3475	4,3908	15,9246
1.1.2011	Ný viðmiðunarmjólk	71,13	4,09%	3,34%	17,7825	53,3475	4,3479	15,9723
1.2.2011	Hækkun verðs	74,38	4,09%	3,34%	18,5950	55,7850	4,5466	16,7021
1.7.2011	Hækkun verðs	77,63	4,09%	3,34%	19,4075	58,2225	4,7452	17,4319
1.1.2012	Ný viðmiðunarmjólk	77,63	4,10%	3,33%	19,4075	58,2225	4,7336	17,4842

GREIÐSLUR FYRIR MJÓLK SEM FRAMLEIDD ER UMFRAM GREIÐSLUMARK

Mjólk sem framleidd er umfram greiðslumark og er unnin af afurðastöðvum skal markaðsfærð erlendis á ábyrgð mjólkursamlags og framleiðanda. Greiðslur afurðastöðva fyrir mjólk sem framleidd er umfram greiðslumark eru því háðar ákvörðun afurðarstöðvanna hverju sinni. Árið 2010 ákvað Auðhumla að verð fyrir umfram mjólkina

skyldi annars vegar gilda fyrir fyrsta 1,5% umfram greiðslumarks hvers framleiðenda en hins vegar fyrir framleiðslu umfram greiðslumark sem næmi meira en 1,5%. Verð fyrir umframmjólk árið 2010 voru gefin út 1. mars, 1. júlí og 1. október.

Í ársbyrjun 2011 voru í gildi verð og skilmálar fyrir umframmjólk sem tóku gildi 1. október 2010. Verð og skilmálar breyttust tvisvar árið 2011, samkvæmt ákvörðun stjórnar Auðhumlu, í fyrra skiptið 1. maí og síðar aftur 1. september 2011. Báðar ákvarðanir kváðu á um eitt verð fyrir framleiðslu umfram greiðslumark sem næmi allt að 2% og annað verð fyrir þá framleiðslu sem færi umfram 2% af greiðslumarki framleiðanda. Verðákvarðanir vegna umframmjólkur hjá Auðhumlu eru birtar í töflum 11 og 12 hér á eftir:

Tafla 11. Greidd verð Auðhumlu svf fyrir umframmjólk frá 1. mars 2010 til 20. apríl 2011:

Verð gildir frá	Innan 1,5% marksins	Umfram 1,5%
1. mars 2010	35,00 kr/ltr	25,00 kr/ltr
1. júlí 2011	40,00 kr/ltr	30,00 kr/ltr
1. október 2011	43,70 kr/ltr	35,50 kr/ltr

Tafla 12. Greidd verð Auðhumlu svf fyrir umframmjólk frá 1. maí 2011:

Verð gildir frá	Innan 2% marksins	Umfram 2%
1. maí 2011	45,00 kr/ltr	37,00 kr/ltr
1. september 2011	50,00 kr/ltr	40,00 kr/ltr

GREIÐSLUR RÍKISSJÓÐS

Í samningi um starfsskilyrði mjólkurframleiðslu er tiltekið hve háar fjárhæðir verða greiddar til stuðnings mjólkurframleiðslu á hverju verðlagsári. Heildarfjárhæðir beingreiðslna ríkisins eru ákvarðaðar fastar upphæðir á hverju verðlagsári samningstímans óháð heildargreiðslumarki. Af því leiðir að hækki greiðslumark þá lækka beingreiðslur á lítra, því sami stuðningur dreifist á fleiri lítra, lækki greiðslumark hækka greiðslur á hvern lítra að sama skapi. Fjárhæðir í samningnum voru miðaðar við verðlag 1. janúar 2004 og tóku samkvæmt samningnum mánaðarlegum breytingum þaðan í frá samkvæmt vísitölu neysluverðs (til verðtrygginga). Með breytingu á samningnum 18. apríl 2009 var fjárhæðum samningsins breytt og jafnframt ákveðið að verðlagsárið skyldi frá og með 1. janúar 2011 fylgja almanaksárum.

Samkvæmt reglugerð nr. 1278/2011 er greiðslumark verðlagsársins 2012 samtals 114,5 milljónir lítra og beingreiðslur á tímabilinu 5.160 milljónir króna. Meðalbeingreiðsla verðlagsársins 2012 er því 45,07 kr/ltr (5.160 milljónir króna / 114,5 milljónir lítra = 45,07 kr/ltr). Samkvæmt búvörusamningi skulu beingreiðslur greiddast mánaðarlega og skal framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveða greiðslutilhögun fyrir upphaf hvers verðlagsárs, að fengnum tillögum Landssambands kúabænda. Dreifing beingreiðslna og fráviksmörk eru nú ákvörðuð með reglugerð nr. 1278/2011.

VIÐMIÐUNARMJÓLK

Efnainnihald viðmiðunarmjólkur er meðalefnainnihald í mjólk á landinu síðustu þrjú verðlagsár. Ný viðmiðunarmjólk reiknast í upphafi hvers verðlagsárs og gildir fyrir það ár. Efnainnihald viðmiðunarmjólkur verðlagsárið 2011 var 4,09% fita og 3,34% prótein, en fyrir verðlagsárið 2012 er fita 4,10% og prótein 3,33%.

ÞRÓUN Á LÁGMARKSVERÐI TIL MJÓLKURFRAMLEIÐENDA

Í eftirfarandi töflu er sýnt verð til framleiðenda 1. september síðustu 12 ár, miðað við mjólk með 4,2% fitu og 3,4% prótein að meðaltali. Verðið var 69,24 kr/lítra 1. september 2000 og 124,27 kr/lítra 1. september 2011.

Tafla 13. Verð til framleiðenda á lítra af mjólk með 4,2% fitu og 3,4% próteini pr. 1. sept. ár hvert 2000 – 2011.

Greiðsla	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Afurðastöðvaverð á lítra	37,35	39,1	41,61	42,97	44,00	45,52	46,76	49,79	65,37	72,59	72,59	79,20
Beingreiðsla á lítra*	31,89	33,48	35,81	37,14	38,03	37,15	34,29	34,31	37,36	37,94	42,59	45,07
Verð alls á lítra	69,24	72,58	77,42	80,11	82,03	82,67	81,05	84,10	102,73	110,53	110,53	124,27

*Meðalbeingreiðsla á lítra á ársgrunni á verðlagi viðkomandi árs.